

Γηροδοντοπροθετική

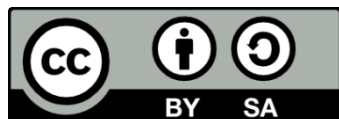
Ενότητα 6: Τερηδόνα ρίζας και κινητή προσθετική

Βασιλική Τοπίτσογλου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Τμήμα Οδοντιατρικής

Σχολή Επιστημών Υγείας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τερηδόνα ρίζας και κινητή προσθετική

Υπερήλικες

3^η Ηλικία
65-74 χρ

*Σχετικά υγιείς &
δραστήριοι*

3^η Ηλικία
75-84 χρ

Χρόνιες νόσοι

4^η Ηλικία
>85 χρ

*Εύθραυστη υγεία
Πολυπληθέστεροι*

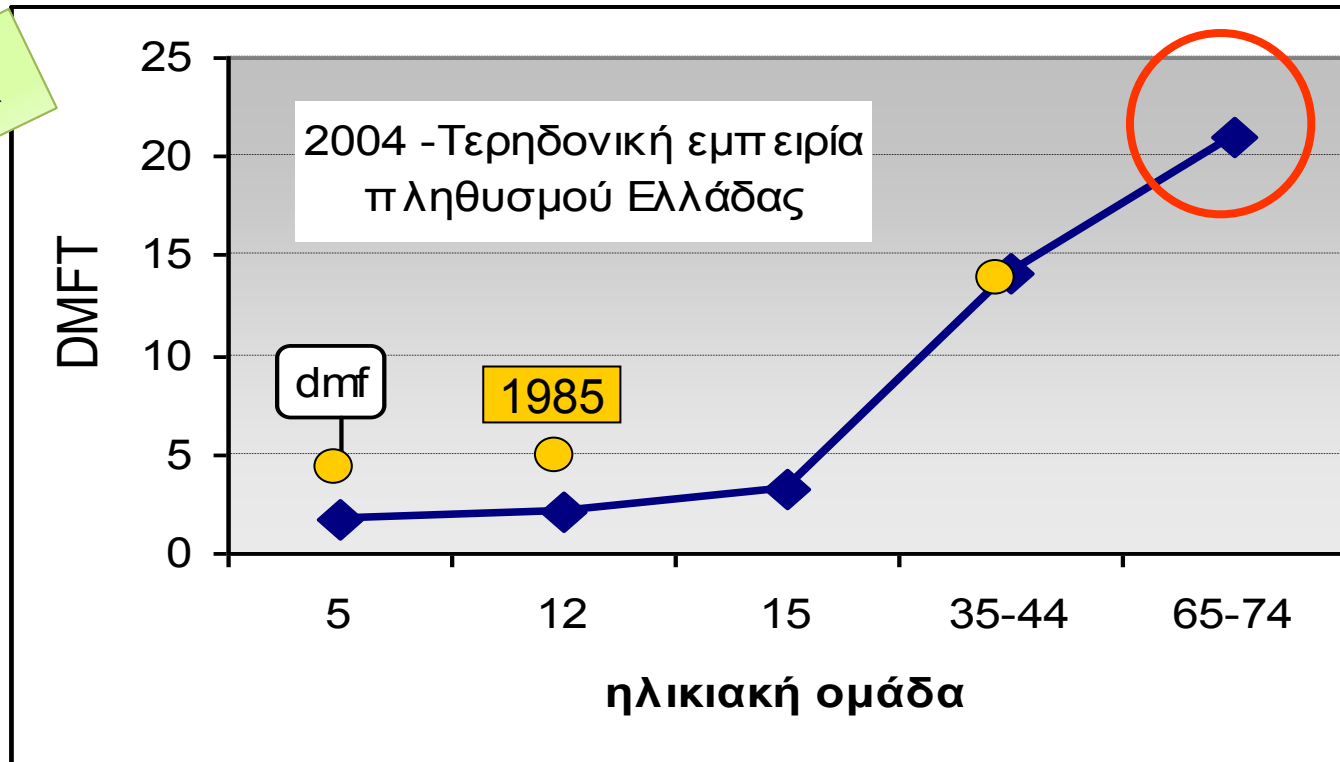
ΗΠΑ, 2024 : ενόδοντες κατά 90%

ενδιαφέρονται για διατήρηση των δοντιών

Πορεία δείκτη τερηδόνας Ελλάδα, 1985 & 2004

20 χρόνια

- Υποδιπλασιασμός στις μικρές ηλικίες
- Στάσιμος στις μεγαλύτερες

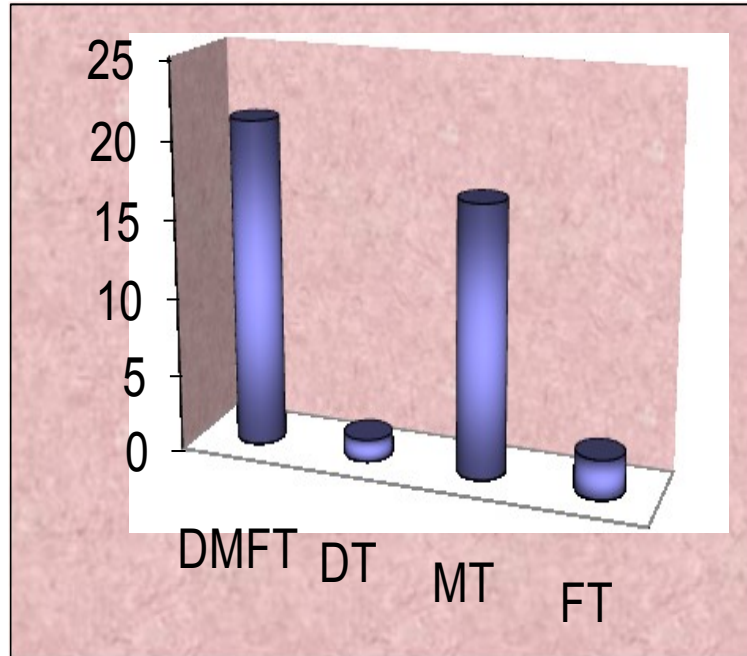
Υπάρχει αλλαγή στο τοπίο των αναγκών

- Ανάγκη οδοντιάτρων για
 - κατανόηση της εμφάνισης & εξέλιξης της νόσου τερηδόνας
 - ανάπτυξη σχεδίων πρόληψης
 - κατάλληλη αποκατάσταση

65-74 ετών

Δείκτης τερηδόνας μύλης

Ελλάδα, 2004

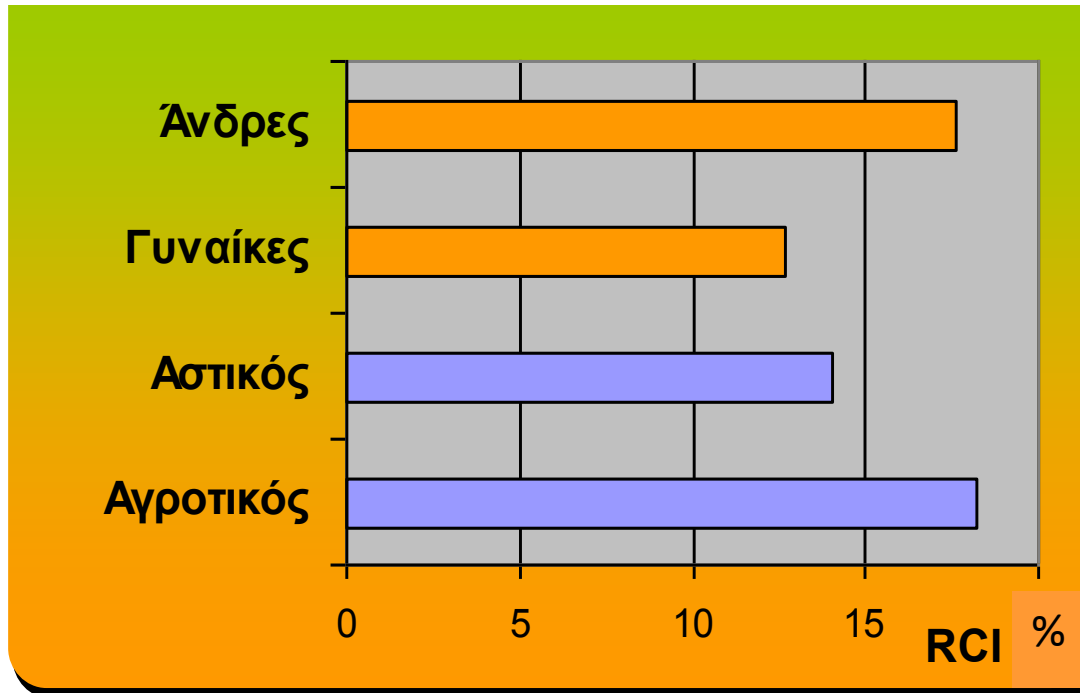
Κατάσταση δοντιών	Αριθμός (28 max)
Υγιή	6
Εξαχθέντα	17
Σφραγισμένα	3
Τερηδονισμένα	2

Κυριαρχούν οι εξαγωγές (MT)
Υψηλή ανάγκη προσθετικών αποκαταστάσεων
Μέσος υπολειμματικός φραγμός των 11 δοντιών

65-74 ετών

Δείκτης τερηδόνας ρίζας

Ελλάδα, 2004

Άνδρες & Αγροτικός πληθυσμός
Υψηλότερες ανάγκες περίθαλψης των ριζών

65-74 ετών

Προσθετική & Περιοδόντιο

- Προσθετικές εργασίες
 - Ολική Οδον/χία: φέρει το 30 %
 - Μερική Οδον/χία: φέρει το 7 %
 - Ακίνητη (>1 γέφυρα): φέρει το 4 %
- Περιοδοντική υγεία έχει το 8 %
 - Επιπολασμός : 92 %
 - Θύλακες 4-5χιλ : ~ 45 %
 - Προφίλ ατόμου με υγιή εκτιμώρια :
 - Γυναίκα, με υψηλή μόρφωση & καθημερινό βούρτσισμα

Mamai-Homata, Polychronopoulou, Topitsoglou, 2010, & 2012

10 λόγοι αυξημένου τερηδονικού κινδύνου

Ενδο - στοματικοί

1. **Σάλιο:** λιγότερη ροή, μείωση τοπικής άμυνας = μειωμένη έκπλυση, ρυθμιστική ικανότητα & διάχυση προστατευτικών στοιχείων
2. **Βούρτσισμα:** δυσκολίες = μειωμένη δεξιότητα & ευκινησία
3. **Τροφή:** μαλακή, κολλώδης, πλούσια σε σάκχαρα, συχνή λήψη
4. **Τερηδονογενές περιβάλλον:** παρελθούσα τερηδονική εμπειρία υψηλή, υψηλός δείκτης DMFT/S
5. **Mutans στρεπτόκοκκοι:** αυξημένη παρουσία

Εικ. Τερηδονικές βλάβες μύλης

Εικ Τερηδονικές αλλοιώσεις ρίζας

10 λόγοι αυξημένου τερηδονικού κινδύνου

Εξω - στοματικοί

6. Αισθήσεις: μειωμένη όραση, ακοή, γεύση
7. Ανάγκες οδοντιατρικής περίθαλψης: αυξημένες, λιγότερα χρήματα, περιορισμένη ασφαλιστική κάλυψη
8. Στοματική κατάσταση: απρόσμενη επιδείνωση, ανάγκη για συχνούς επανελέγχους
9. Χρονικοί περιορισμοί: ώρα και διάρκεια συνεδρίας
10. Γενική υγεία, αντίληψη: Προβληματική

Εικ. Τερηδονικές βλάβες μύλης

Εικ Τερηδονικές αλλοιώσεις ρίζας

Φαρμακευτική υποσιαλία

Μειώνεται κυρίως το σάλιο Ηρεμίας
Αίρεται με την διακοπή της αγωγής

- 3^η πιο κοινή ανεπιθύμητη ενέργεια των φαρμάκων
- 1.800 φάρμακα, ποικίλου θεραπευτικού εύρους
- 200 από τα πλέον χρησιμοποιούμενα
- Συνδυασμός φαρμάκων (πολυφαρμακία), ανεξάρτητα του είδους των

Κλινική εικόνα υποσιαλίας

- Αντικειμενικά ευρήματα ανάλογα της βαρύτητας
 - Παχύρρευστο, φυσαλιδώδες, ινώδες
 - Προσκόλληση κατόπτρου στην παρειά
 - Θόρυβος κατά την ομιλία
 - Ξηρά χείλη, γωνιώδης συγχειλίτιδα
 - Συχνές μυκητιάσεις
 - Στοματικός βλεννογόνος λεπτός και ξηρός

Υποκειμενικά συμπτώματα

- Συμπτώματα ανάλογα της βαρύτητας
 - Δυσανεξία προσθετικών συσκευών
 - Ανάγκη εφύγρανσης (κατά την μάσηση, ύπνο)
 - Δίψα (καταφυγή σε αναψυκτικά;)
 - Πόνος, καυσαλγία, γλωσσοδυνία
 - Δυσγευσία (καταφυγή σε αλάτι; σε γλυκά;)
 - Δυσφωνία, δυσφαγία

Το παιχνίδι της τραμπάλας

Παράγοντες
προσβολής

Οδοντική πλάκα

Συχνά ζαχαρούχα

Λίγο σάλιο

Απομάκρυνση
μικροβιακών αποικιών

Έλεγχος ζαχαρούχων

Σάλιο

Φθόριο

Παράγοντες
προστασίας

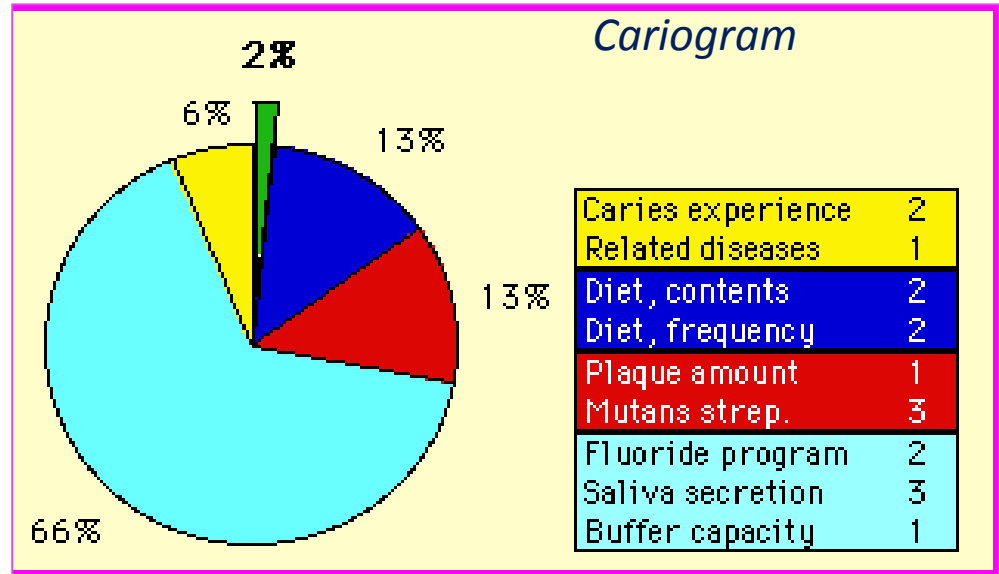
Τερηδογονενές περιβάλλον
Διαταραχή οικοσυστήματος

Ισορροπημένο
στοματικό
οικοσύστημα

Ποσοστά συμμετοχής κάθε παράγοντα;

Κυρίαρχη κατάσταση σε υπερήλικες

Πράσινος τομέας

2 % αποφυγή τερηδονισμού

Γαλάζιος τομέας

66 % κίνδυνος λόγω έλλειψης σάλιου, φθορίου

Τερηδόνα οστεΐνης

Άμεση εγκατάσταση μικροβίων

Κυριαρχούν gram+ βακτήρια, κόκκοι, νηματοειδή

Ιστολογικά ευρήματα

Ταυτόχρονη διάλυση των ανοργάνων και οργανικών

Ρίζα που υπόκειται σε αποτρύγωση και λείανση,
δεν φέρει οστεΐνη, αλλά οδοντίνη

Τερηδόνα ρίζας = οστεΐνης = οδοντίνης

Κλινική εικόνα ενεργού βλάβης

Τερηδόνα ρίζας

- Εστιακές βλάβες στην αδαμαντινο-οστεϊνική ένωση
- Χρώμα υποκίτρινο ή ανοικτό καφέ
- Συνήθως καλύπτεται από παχιά πλάκα
- Μαλακό υπόστρωμα

Εύκολα μεταπίπτει σε ανενεργό

Κλινική εικόνα αναχαιτισμένης βλάβης

Τερηδόνα ρίζας

- Χρώμα : καφετί ή καφεμαύρο
- Υπόστρωμα : Σύσταση δέρματος
- Επιφάνεια : συνήθως καθαρή, γυαλιστερή, σκληρή
- Κοιλότητα : αβαθής με ομαλά όρια (αν υπάρχει

Βραδείας εξέλιξης - Εύκολα μεταπίπτει σε ενεργή

Κλινική εικόνα κοιλότητας

Τερηδόνα ρίζας

- Όρια ανώμαλα
- Επέκταση περιμετρικά – κυκλωτικά
- Αν αρχίζει από αδ/οστεϊνική ένωση:
- ακολουθεί την γραμμή της αδ/οδ ένωσης
- σπάνια επεκτείνεται ουλικά, παρόλη την πρόοδο της υφίζησης
- συνήθως αρχίζει νέα εστιακή βλάβη, επί τερηδονικής δραστηριότητας

Επιφάνειες ριζών

1. Πρόληψη

Προσκόλληση
μικροβίων

Βούρτσισμα,
Μεσοδόντια βουρτσάκια
Χλωρεξιδίνη

Αποίκιση οξεογόνων μικροβίων

Μείωση συχνότητας λήψης
σακχάρων
Υποκατάστατα ζάχαρης (ξυλιτόλη,
σουκραλόζη,...)

Αφαλάτωση &
Επαναλάτωση απατίτη

Καθαρή επιφάνεια
Παρουσία σάλιου
Αραιά – πυκνά φθοριούχα

Επιφάνειες ριζών

2. Χειρουργική αντιμετώπιση

*Κοιλότητα, αβαθής
ημίσκληρης υφής*

στίλβωση

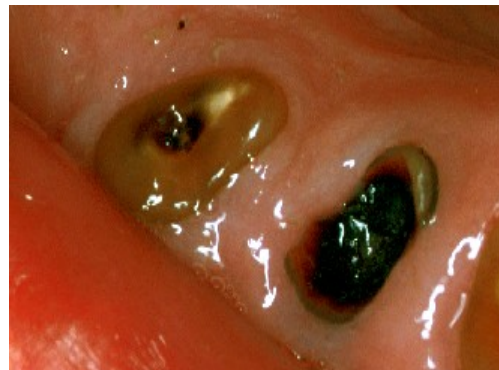
*Κοιλότητα, >1mm
Μαλακής υφής*

έμφραξη

*Επιπεδωμένη
πρώην κοιλότητα*

*με αυτοκαθαρισμό
επήλθε η επαναλάτωση
της οδοντίνης μετά την
θραύση των τοιχωμάτων που
συγκρατούσαν την πλάκα.*

Σημειακές τερηδονικές βλάβες ρίζας & περιοδοντική νόσος

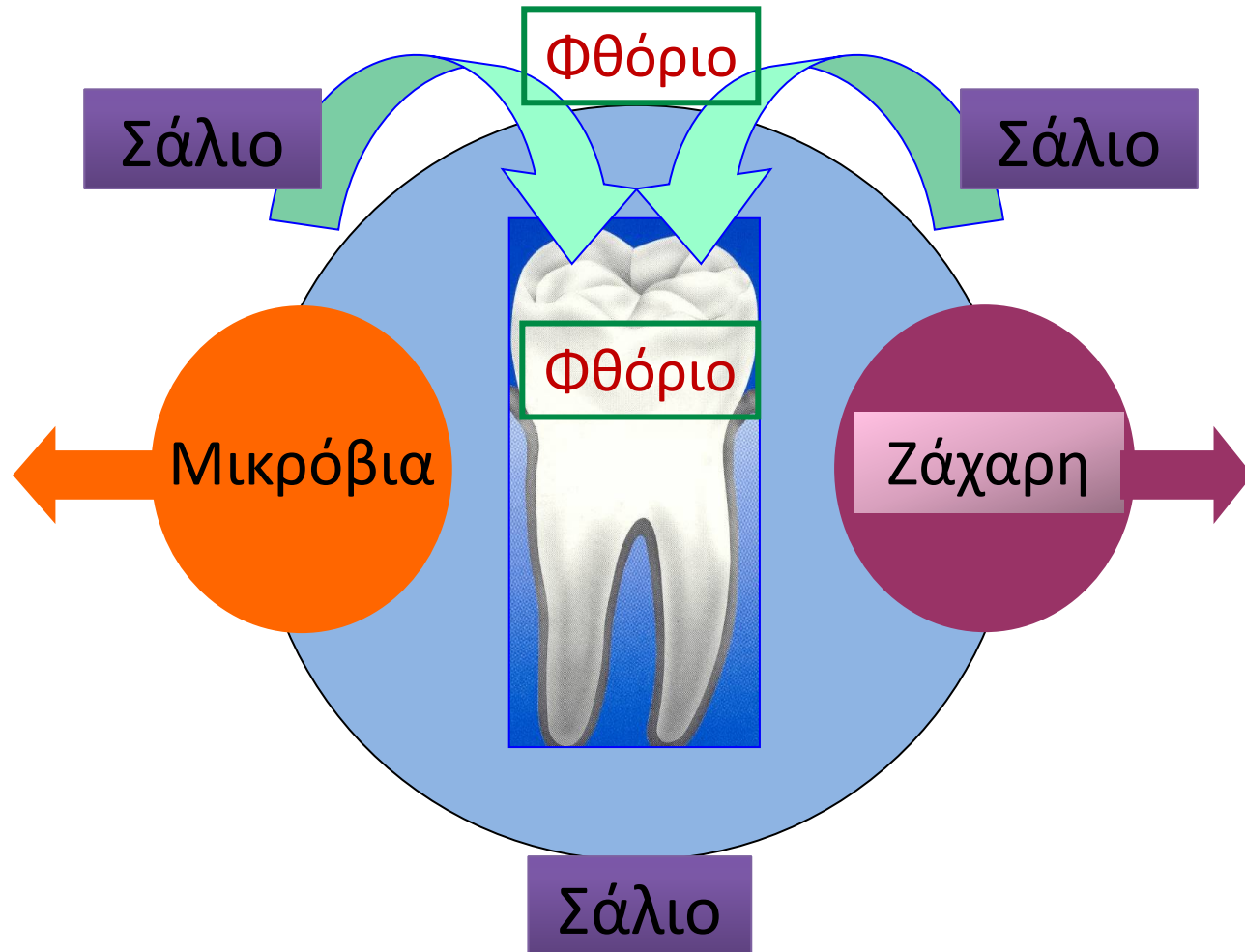
1. Βούρτσισμα
2. Μεσοδόντια βουρτσάκια
3. Φθοριούχο οδοντόκρεμα
4. Αποτρύγωση υπερ- & υπο-ουλικά

Συντηρητική περιοδοντική θεραπεία αναχαιτίζει και τις τερηδονικές βλάβες ρίζας

Πρόληψη της νόσου τερηδόνας

Επαναφορά της ισορροπίας στο οικοσύστημα του στόματος

1. Άριστη στοματική υγιεινή

Αυχενικές + όμορες επιφάνειες + στηρίγματα γεφυρών + ράχη γλώσσας + οδοντοστοιχίες

Τεχνική : *ΜΗ-τραυματική*

Διάρκεια : *όσο απαιτείται*

Οδοντόβουρτσα : *μαλακή-πολύ μαλακή, ηλεκτρική*

Μεσοδόντια βουρτσάκια : *κατάλληλου μεγέθους*

Βελτίωση στοματικής υγείας υπερηλίκων

- Εφικτή
- Κατάλληλη εκπαίδευση ασθενή
- Συνεχής κινητοποίηση
- Προσαρμογή των μέτρων στις ιδιαιτερότητες & δυνατότητες του ασθενή

με βαφή πλάκας

2. Φθοριούχα χαμηλής συγκέντρωσης, **κατ' οίκον**

**Βασικό πρόγραμμα F
κάθε μέρα**

- **Οδοντόκρεμα** 1450 ή 5000 ppm F
- **Σε υποσιαλία** χωρίς απορρυπαντικό

**Επιπρόσθετο πρόγραμμα F
ουδέτερο pH, χωρίς αλκοόλη
1 ή >1 φ/ μέρα**

- **Διάλυμα F** 230 ή 500 ppm
- **Δισκία F** (σάλιο ;) 0,25 mg F
- **Μαστίχες F** 0,25 mg F

3. Δίαιτα

- Συχνότητα λήψης (ως 5 φορές τη μέρα)
- Προτίμηση (φρούτα, λαχανικά, γαλακτοκομικά)
- Εφύγρυνση (νερό, γάλα, χαμομήλι, σόδα)
- Υποκατάστατα της ζάχαρης (ξυλιτόλη, σουκραλόζη, ασπάρταμη, ΟΧΙ σορβιτόλη)

Αποφυγή

Όξινες στερεές & υγρές τροφές
Αλκοόλ, καφεΐνη, καπνός

4. Αντιμικροβιακή αγωγή

Διάλυμα Χλωρεξιδίνης 0,12 % και 15 ml
0,2 % και 10 ml

Ζελέ Χλωρεξιδίνης 0,2%

Με βούρτσα ή μεσοδόντιο βουρτσάκι

Σε αποκαλυμμένες ρίζες, για μείωση Mutans στρεπτόκοκκων

- Χορηγείται
- Τουλάχιστον 1 ώρα μετά τη χρήση οδοντόκρεμας με απορρυπαντικό
- Περιστασιακή χρήση, π.χ. στάδιο εκπαίδευσης στο βούρτσισμα
- Οργανικό φθόριο (φθοριούχος αμίνη) παραμένει περισσότερο χρόνο στο στόμα

Προληπτικά μέτρα, στο οδοντιατρείο

Ενημέρωση- Ενεργοποίηση- Εκπαίδευση

- Σχετικά με
 - τους κινδύνους από υποσιαλία
 - το εφικτό της προληπτικής αγωγής
 - την ενθάρρυνση
 - την εκπαίδευση στα μέσα πρόληψης, πάντα με αποκαλυπτική χρωστική, για στοχοποίηση του αιτίου

Λέω - Δείχνω - Κάνω

Εικ. Δισκία Φουζίνης

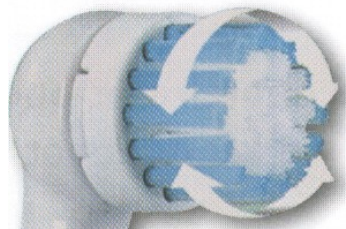
Ενημέρωση - Οδοντόκρεμα

Προτείνεται για μέτρια ή σοβαρή υποσιαλία

- Χωρίς αδρύ αποτριπτικό
- Χωρίς απορρυπαντικό (SLS/P)
- Χωρίς έντονη γεύση
- Με πολύ φθόριο, άλατα

Ενημέρωση – Οδοντόβουρτσα – Μεσοδόντιος καθαρισμός

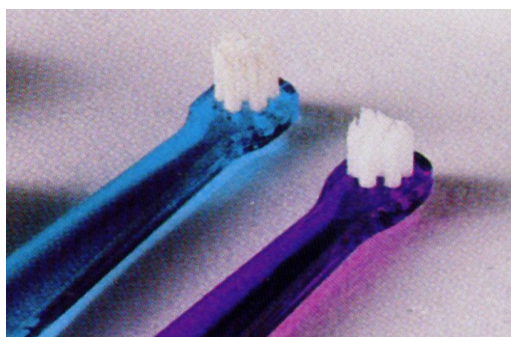

Ηλεκτρική
Οδοντόβουρτσα

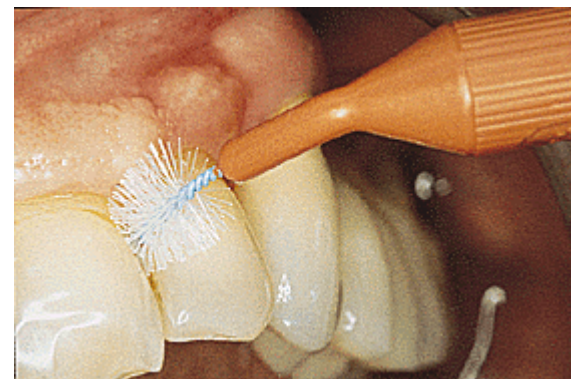

Μαλακή
Οδοντόβουρτσα

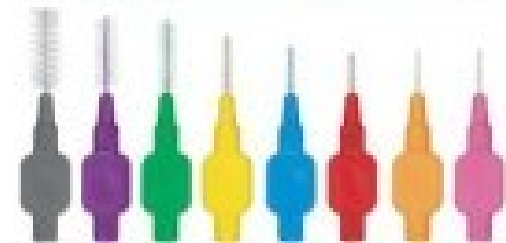
- Μαλακές ίνες
- Ογκώδης λαβή (υπερήλικες)
- Χωρίς άσκηση πίεσης
- Αξία μονοθύσανης
- Κατάλληλο μέγεθος μεσοδόντιας βούρτσας

Μονοθύσανη Οδοντόβουρτσα

Επίδειξη τρόπου χρήσης
μεσοδόντιας βούρτσας

Μεγέθη μεσοδοντίων
βουρτσών

Βούρτσισμα δοντιών και ούλων

Ίνες στάσιμες
Κεφαλή σε κίνηση

10-15 κινήσεις / 2-3 δόντια

Στοχευόμενες κινήσεις

Επιδεξιότητα
Όχι δύναμη

Επίδειξη σωστής
μεθόδου βουρτσίσματος

Μεγαλύτερη διάρκεια βουρτσίσματος αντί συχνότητας

Βούρτσισμα - Οδοντοστοιχιών

Προτείνεται

- Ειδική βούρτσα με μακριές ίνες
- Χωρίς άσκηση πίεσης
- Καθημερινά & με στοχευμένες κινήσεις στις θέσεις ανάπτυξης των μικροβιακών αποικιών
- Επιμέλεια σε κάτω επιφάνεια βάσης, άγκιστρα

Καθαρή μερική Οδοντοστοιχία

Τρυγιακές εναποθέσεις επί ολικής οδοντοστοιχίας

Χρώση μικροβιακής πλάκας επί ολικής οδοντοστοιχίας

Καθαριστικά υγρά εμφάπτισης ακρυλικών βάσεων (μεταλλικά μέρη;)

- Όχι αλκοολούχα
- Αντιμικροβιακά (υποχλωριώδες 1:10 νερό, Λευκό Ξύδι, αλκαλικά δισκία του εμπορίου)
- Διαλυτικά αλάτων

Ενδεικνυόμενες πράξεις

Με ταυτόχρονη μείωση του τερηδονικού κινδύνου

- **Διόρθωση**: κακοτεχνιών & στίλβωση
- **Αμάλαμα**: για επανεμφράξεις διαρκείας
- **Προσθετικές εργασίες**: απλές κατασκευές, ευρέα μεσοδιαστήματα, υποουλικά όρια στεφανών κατά περίπτωση
- **Τοπική φθορίωση**: Βερνίκι φθορίου, 22.600 ppmF, pH = 5.8 επάλειψη αυχένα μύλης + αποκαλυμμένη ρίζα

Τερηδονικές αλλοιώσεις ριζών

Επιλογή προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες του ασθενή & στο βαθμό συνεργασίας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η νόσος τερηδόνα αναχαιτίζεται ...

... ανεξάρτητα από την ηλικία

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

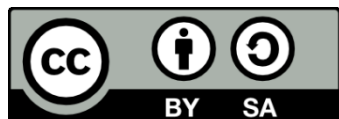

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Δημητράκη Διονυσία

Θεσσαλονίκη, 09/2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ